

Asia: VN/30163/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi

Visio

**Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon visiota?
Kyllä / En. Jos ette, kuvailkaa mahdolliset muutostarpeet.**

Kyllä

Mahdolliset muutostarpeet.

-

Tavoitteet

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon neljää tavoitetta?

En, tavoitteet eivät vastaa omaa näkemystäni

Jos vastasitte en, kuvailkaa tiiviisti mahdolliset muutostarpeet.

Tuomme esille seuraavat muutosehdotukset ja huomiot tavoitteisiin 2. ja 4.

Tavoite 2: Tavoite lähestyy kulttuurialan työvoimaa liian kapeasti. Se ei esimerkiksi tunnista työsuhteista työtä. Kulttuurialalla tehdään pitkäjänteistä työtä, joka edellyttää erityistä ammattitaitoa. Lisäksi on tunnistettava taiteen ja kulttuurin hallinnon realistinen resursointi suhteessa taiteelliseen henkilöstöön ja tuotantotavoitteisiin.

Taiteen ja kulttuurin työn sekä saavutettavuuden näkökulmasta olennaista on turvata jatkuvuus. Taidelaitosten merkitys koko kulttuurin ekosysteemissä on taattava myös rahoituksen näkökulmasta. Valtionosuusrahoituksen taso on keskeinen kehitykseen vaikuttava tekijä, sillä se on ollut merkittävä osa kuntien kulttuuritoimijoiden rahoitusta. Keskeiseksi kysymykseksi nouseekin, miten kuntien ja kaupunkien mahdollisuudet kulttuuritoiminnan ylläpitämiseen varmistetaan tulevaisuudessa?

Tavoite 4: Kansainvälisen vaikuttavuuden tavoitteesta puuttuu kulttuurimatkailun näkökulma. Kulttuuripalvelut, sekä museot ja kulttuuriperintö ovat tärkeimpiä syitä kulttuurimatkailulle Suomessa ja Skandinaviassa. Vapaa-ajan matkailijoista 40 prosenttia matkustaa Suomeen nähdäkseen ja kokeakseen kulttuuria. Kulttuurimatkailu on osa Suomen matkailustrategiaa ja myös laajemmin maabrändityötä sekä kulttuurivientiä.

Toimenpide-ehdotukset

Tässä on lueteltu yhdeksän toimenpidekokonaisuutta. Mitkä raportin toimenpide-ehdotuksista ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa? Valitse ensin yksi (1) haluamasi toimenpidekokonaisuus ja kirjoita sen jälkeen haluamasi toimenpide-ehdotukset alla olevaan tilaan kaikki peräkkäin. Valitse yhteensä enintään viisi (5).

Kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi [1. Kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi On edistettävä kulttuurin ja taiteen eteen tehtävän työn pitkäjänteisyyttä myös rahoituksen osalta. Kulttuurin ammattimainen hallinto ja tuotanto on turvattava. 2. Pitkäjänteistä ja monialaista kulttuuripolitiikkaa Etsitään uusia tapoja tehdä yhteistyötä ja yhdistää jo olemassa olevia voimavaroja (esimerkiksi yritys yhteistyö). 3. Uudistumisen, kestävyys ja kasvun mahdollistaminen Kulttuurin aluetaloudelliset vaikutukset ovat merkittäviä. Esimerkiksi kulttuurikohteet ovat osa alueellista elinkeinopolitiikkaa, ja useissa Suomen kaupungeissa ne ovat rakenteellisesti tai toiminnallisesti osa kaupungin elinvoimaa tukevia rakenteita. Kulttuurimatkailussa kulttuurikohteet ovat vetureita, jotka houkuttelevat sekä kotimaisia että kansainvälisiä matkailijoita. 4. Yhteistyön ja osallisuuden voima Kulttuuritoimijana kunnalla on merkittävä rooli edistää kuntalaisten osallisuutta ja kulttuurikasvatustyötä. Kunnan tarjoamat kulttuuripalvelut ovat asiakkaiden saavutettavissa varhaislapsuudesta lähtien läpi koko elämän ja kunnalla on merkittävä rooli lasten ja nuorten kulttuurikasvatustyön edistäjänä. Kunnan kulttuurilaitoksilla on mahdollisuus tarjota monenlaisia merkityksellisiä sisältöjä yhdessä yhteisön kanssa käsiteltäväksi. Nykyisten megatrendien mukaan ihmisten tarve viettää aikaa merkityksellisissä paikoissa, merkityksellisten asioiden äärellä kasvaa jatkuvasti. Kulttuuriperintö ja taide ovat ainutlaatuisia teemoja asukkaiden hyvinvoinnin, osallisuuden ja identiteetin käsittelyssä. Osallisuus ja identiteettityö ovat pitkäjänteistä, asiantuntijuutta vaativaa työtä, jota toteutetaan erityisesti kunnissa ja taidelaitoksissa. 5. Kulttuurin kukoistava toimintaympäristö Pidämme hyvänä tavoitetta kulttuuri- ja luovien alojen julkisen rahoituksen ja rakenteiden parantamisesta, niin että luovan talouden osuus bkt:stä kaksinkertaistuu. Selonteossa ei kuitenkaan kuvata riittävästi toimenpiteitä, joiden avulla tavoitteeseen aiotaan päästä.]

Oma roolinne tulevassa toimeenpanossa

Millaisena näette oman tai edustamanne tahon roolin kulttuuripoliittisenselonteon toimeenpanossa?

Jyväskylän kaupungin kulttuurin palvelualue (Kulttuuri-, opisto- ja kirjastopalvelut, Museopalvelut, Jyväskylän kaupunginteatteri ja Jyväskylä Sinfonia) kokonaisuudessaan edistää monialaisesti ja laajamittaisesti selontien tavoitteita.

Kaupunki tarjoaa työpaikkoja taiteen ja kulttuurin ammattilaisille ja toimii myös taiteen vapaan kentän ammattilaisten merkittävänä työllistäjänä. Kaupungin kulttuuripalvelut ja taidelaitokset

takaavat monipuolisen kulttuurisisällön, joka saavuttaa kaikenikäisen yleisön niin paikallisesti kuin maakunnallisestikin. Kunnalla ja sen kulttuuripalveluilla on merkittävä rooli edistää kuntalaisten osallisuutta.

Lisäksi kaupungin kulttuuripalvelut mahdollistavat ja tuovat uusia näkökulmia kulttuuripoliittiseen arvo- ja sivistyskeskusteluun. Tämä työ vahvistaa identiteettien rakentumista ja kokemusta osallisuudesta, mikä osaltaan edistää yhteiskunnallista vakautta ja demokratiaa. Toivomme, että tämä tärkeä aspekti korostuisi myös kulttuuripoliittisessa selonteossa.

Tiivistelmä näkemyksistänne

Tähän voitte kirjoittaa mahdolliset muut kulttuuripoliittista selontekoa koskevat huomionne.

Toivomme, että selonteossa tunnustettaisiin ja tuotaisiin paremmin esille kuntien tekemä kulttuuryö. Haluamme tuoda myös esille huolestamme siitä, että luonnos ei tunnista kulttuuripalveluiden elinkeinopoliittista merkitystä. Esimerkiksi museot ja kulttuuriperintöala puuttuvat sivulla 16 esitetystä Luovien alojen liikevaihtoluvut -kaaviosta. Museot ja kulttuuriperintöala eivät ole osa tapahtuma-alaa. Kaavio on lähtökohdiltaan puutteellinen, eikä se sellaisenaan anna totuudenmukaista kuvaa luovista aloista. Sekä kulttuurimatkailun tunnuslukuja että tietoja museoiden elinkeinovaikutuksista olisi hyvä mainita myös sivulla 14–15. Mukaan poimitut festivaali- ja av-alan tunnusluvut antavat ainoana konkreettisina esimerkkeinä turhan kapean kuvan.

Rahoituksen osalta haluaisimme huomioida, että yksityisen rahoituksen helpottaminen verohelpotusten myötä ei turvaa kulttuuri-instituutioiden toimintaedellytyksiä ja se vie mahdollisuuden pitkäjänteiseen suunnitteluun. Yksityistä rahaa ei ole siinä määrin, mitä perustoiminta tarvitsee, perusrahoitus tulee turvata julkisin varoin. EU-rahojen hakeminen ja raportointi on erittäin työllistävää ilman takuuta onnistumisesta. Tätä ei tule laskea pitkäjänteisen työskentelyn perusrahoitukseksi – lisärahoitukseksi kyllä.

On myös hyvä huomioida, että kaikista taiteilijoista ei ole yrittäjiksi tai opettajiksi. Siksi ei pidä lähteä siitä oletuksesta, että kaikkien tulisi taiteilijuuden rinnalla kouluttautua jompaankumpaan lisätehtävään.

Yksi tärkeä osa-alue selonteossa on saavutettavuus ja osallisuus. Miten tämä tavoite toteutuu väestörakenteen muuttuessa?

Lopuksi huomautamme, että selonteossa on käytetty lähdeaineistona 2022 lukuja, jolloin koronasta johtuen kahden kuukauden ajan yleisötilaisuudet oli estetty. On tärkeää, että selonteossa olisi lähteinä myös 2023 luvut, jotka antavat todellisemman kuvan tunnusluvuiksi.

Leisimo Eino-Veikko
Jyväskylän kaupungin sivistyspalvelut

Jokinen Riikka
Jyväskylän kaupunki